

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να προσέξει ο διορθωτής με την προσεκτική ανάγνωση του γραπτού δοκιμίου είναι αν ο μαθητής κατανόησε σωστά όλες τις απαιτήσεις του θέματος και αν ανταποκρίνεται σ' αυτές. Γραπτά που δείχνουν ολοφάνερα ότι η σκέψη του μαθητή κινείται έξω από το θέμα βαθμολογούνται από 0-3

Γενικά στα γραπτά ο διορθωτής πρέπει να προσέξει:

Α) Το περιεχόμενο, δηλ. το σύνολο των οργανωμένων σκέψεων που διατυπώνει ο μαθητής πάνω στο δεδομένο πρόβλημα.

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

1. Η ξεκάθαρη θέση που παίρνει ο μαθητής απέναντι στο πρόβλημα, η προσωπική του άποψη που μπορεί να είναι και αντίθετη με τις ως τώρα γνωστές και παραδεκτές απόψεις, αρκεί να είναι τεκμηριωμένη. Ο βαθμολογητής δεν πρέπει να επηρεάζεται από την προσωπική του άποψη.

2. Το είδος των γνώσεων-σκέψεων, που χρησιμοποιεί ο μαθητής, για να στηρίζει τη θέση του, και μαζί η κριτική του ικανότητα και η ορθότητα επιλογής των προσφορότερων γνώσεων. Ο βαθμολογητής δηλαδή πρέπει να προσέξει: αν οι γνώσεις είναι αφομοιωμένες και αποτελούν κτήμα του μαθητή· αν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του θέματος κι έχουν λειτουργική σχέση μ' αυτό· αν βασίζονται στα ουσιαστικά γνωρίσματα των δεδομένων εννοιών.

3. Ο τρόπος που οργανώνει τις σκέψεις του· η ικανότητά του να τους δίνει μορφή λογικών επιχειρημάτων με αποδεικτική δύναμη και αξία.

4. Ο πλούτος και η ορθότητα των επιχειρημάτων που χρησιμοποιεί για να δικαιολογήσει τις απόψεις του.

5. Η ανάπτυξη όλων των θεματικών κέντρων.

6. Ο βαθμός επίτευξης του στόχου που επιδιώκει με το παραγόμενο κείμενο.

7. Η ελευθερία, η ευρύτητα, η άνεση και η σοβαρότητα της σκέψης· η έλλειψη προκατάληψης και εριστικής διάθεσης. • Τα στοιχεία αυτά ως σύνολο έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα και βαθμολογούνται από (0- 10).

Σφάλματα για το περιεχόμενο θεωρούνται:

1. Η προβολή μιας φανερά παράλογης ή ακαθόριστης θέσης.

2. Η μη λογική "στήριξη" μιας ορθής θέσης.

3. Η φτωχή και περιορισμένη επιχειρηματολογία.

4. Η απλή παράθεση ξένων, αναφομοίωτων γνώσεων.

5. Ο περιττός φόρτος ιστορικών και άλλων παραδειγμάτων.

6. Η αναπλήρωση της έλλειψης επιχειρημάτων με παραγγέλματα, συμβουλές, ρητά, γνώμες στοχαστών. Των στοιχείων αυτών είναι αποδεκτή η μετρημένη χρήση και μάλιστα όταν έρχονται σε ενίσχυση των λογικών επιχειρημάτων.

7. Τα παρείσακτα στοιχεία που δεν περιέχονται στις απαιτήσεις του θέματος.

8. Τα γενικά και αυθαίρετα συμπεράσματα.

9. Η ανάπτυξη δευτερευόντων σε σημασία σημείων σε βάρος των πρωτευόντων.

10. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η αδυναμία του μαθητή να δει την ουσία του προβλήματος και η κίνηση της σκέψης του στην περιφέρεια του θέματος.

Β) Τη δομή/διάρθρωση των σκέψεων που καθορίζουν το σχέδιο και την οικονομία του κειμένου.

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

1. Η λογική διάταξη των σκέψεων, η οργανική και αρμονική σύνδεση μεταξύ τους, έτσι που να βγαίνει η μια μέσα από την άλλη κατά λογική ακολουθία και ακόμη η συγκρότηση των σκέψεων σε πειστικά επιχειρήματα.

2. Η ορθή κατάταξη των επιχειρημάτων σε κλιμακωτή μορφή.

3. Η προοδευτική αποκάλυψη και δικαιολόγηση της προσωπικής θέσης.

4. Η φυσική και αβίαστη κατάληξη σ' ένα λογικό συμπέρασμα.

5. Η ανεξαρτησία από προκαθορισμένα γενικά πρότυπα (καλούπια) και η πρωτοτυπία.

6. Η ένταξη του παραγόμενου λόγου στο ζητούμενο επικοινωνιακό πλαίσιο.

- Τα στοιχεία αυτά βαθμολογούνται σαν σύνολο από 0-4

Σφάλματα στη διάρθρωση των σκέψεων θεωρούνται:

1. Η έλλειψη καθορισμένης πορείας και η άτακτη παράθεση των σκέψεων.

2. Η έλλειψη ενότητας είτε ανάμεσα στα μέρη (πρόλογο, κύριο θέμα, επίλογο) είτε ανάμεσα στις επιμέρους σκέψεις και επιχειρήματα.

3. Η κυκλική πορεία στην ανάπτυξη, που δεν προωθεί τη σκέψη με νέες εμπνεύσεις, αλλά την επαναφέρει στο σημείο αφετηρίας με επαναλήψεις.

Γ) Την έκφραση ή μορφή. Αυτή αποτελεί το είδος, την ποιότητα του λόγου, που χρησιμοποιεί ο μαθητής, για να διαρθρώσει και να παρουσιάσει το σύνολο των σκέψεών του.

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

1. Η ακρίβεια της διατύπωσης, η σαφήνεια και η καθαρότητα, η μετρημένη χρήση των εκφραστικών τρόπων.
2. Η επιλογή της κατάλληλης γλωσσικής ποικιλίας ανάλογα με το είδος του παραγόμενου κειμένου.
3. Η ομοιομορφία του λόγου σ' ολόκληρη την έκθεση, που δείχνει ότι οι διατυπωμένες σκέψεις είναι προσωπικό κτήμα του μαθητή.
4. Ο λογικός, λεκτικός και εκφραστικός πλούτος.
5. Η τήρηση των μορφοσυντακτικών κανόνων.
6. Η ορθογραφία και η σωστή χρήση των σημείων στίξης.
 - Τα στοιχεία μορφής στο σύνολο βαθμολογούνται από 0-6.

Σφάλματα στην έκφραση θεωρούνται:

1. Η εκφραστική ανακρίβεια, η ασάφεια και αοριστία, το σκοτεινό ύφος και ο επιφανειακός εκφραστικός πλούτος (βερμπαλισμός, κενολογία).
2. Ο ιστορισμός, ο ρητορισμός, ο λογοτεχνισμός, η φλυαρία, η ωραιολογία.
3. Η εκφραστική ανομοιομορφία.
4. Η εκφραστική δυσκαμψία και φτώχεια, που συχνά συνοδεύεται από τη μονότονη επανάληψη λέξεων και εκφράσεων.
5. Η απεραντολογία με τις φορτικές επαναλήψεις νοημάτων.
6. Η ανάμειξη της δημοτικής και της καθαρεύουσας.
7. Τα γραμματικά και συντακτικά λάθη. Η επισήμανσή τους πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιέχουν τα σχολικά εγχειρίδια (Νεοελληνική Γραμματική, Συντακτικό της νέας ελληνικής).

Θεώρηση του συνόλου

Η προσπάθεια για αξιολόγηση της παραγωγής κειμένου με την πρόσθεση των επιμέρους βαθμών μπορεί να μην ανταποκρίνεται στο αίτημα για δίκαιη βαθμολόγηση. Ο ίδιος ο διορθωτής αισθάνεται πολλές φορές την ανάγκη να δει το γραπτό στο σύνολό του. 'Αλλωστε περιεχόμενο, σχέδιο και μορφή, ουσιαστικά δεν διαχωρίζονται. Γι' αυτό, καλό είναι η βαθμολογία να στηρίζεται στη θεώρηση του συνόλου σε συνδυασμό με την εκτίμηση των επιμέρους στοιχείων. Με την ευκαιρία αυτή μπορεί ο διορθωτής να λάβει υπόψη του και τη γενική εικόνα του γραπτού. **Θετικά στοιχεία θεωρούνται:** η ευανάγνωστη γραφή, το καθαρογραμμένο γραπτό, η ορθή χρήση των σημείων στίξης, η ορθή διάκριση παραγράφων. **Αρνητικά στοιχεία είναι:** η ακαταστασία του γραπτού, η κακή χρήση της στίξης, η έλλειψη παραγράφων, οι συχνές διαγραφές λέξεων και φράσεων, οι μουντζούρες.